

*„25 років Закарпатському угорському інституту
імені Ференца Ракоці II”*

**ВПЛИВ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ НА РОЗВИТОК
ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ**

III Міжнародна науково-практична конференція

„25 éves a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola”

**A SZÁMVITEL ÉS PÉNZÜGY TUDOMÁNYOK HATÁSA A
GAZDASÁGI FOLYAMATOK FEJLŐDÉSÉRE**

III. Nemzetközi Gazdaságtudományi Konferencia

*The 25th anniversary of the Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of
Higher Education*

**THE IMPACT OF ACCOUNTING AND FINANCE ON THE
DEVELOPMENT OF ECONOMIC PROCESSES**

III International Scientific and Practical Conference

*м. Берегове
Beregszász
Beregove*

15.06.2022

**Закарпатський угорський інститут
імені Ференца Ракоці II**

**ВПЛИВ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ НА РОЗВИТОК
ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ**

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 25-річчю Закарпатського угорського інституту
імені Ференца Ракоці II

15 червня 2022 р.

Берегове, 2022

Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Берегове, 15 червня 2022 р.).
- Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2022. - 498с.

Збірник містить тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції «Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів» з досліджень впливу обліково-фінансових механізмів на розвиток економічних процесів в умовах дії глобальних чинників.

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри обліку і аудиту Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II (протокол №12 від 09.06.2022 р.)

Редакційна колегія:

Черничко С.С., доктор габілітований з гуманітарних наук, професор, ректор ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Бачо Р.Й.**, д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Пойда-Носик Н.Н.**, д.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Макарович В.К.**, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Лоскоріх Г.Л.**, доктор філософії з обліку і оподаткування, заступник завідувача кафедри обліку і аудиту ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Стойка Н.С.**, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Потоки Г.Ф.**, старший викладач, координатор кафедри обліку і аудиту ЗУІ ім. Ф. Ракоці II; **Ковач-Румп Г.Л.**, викладач кафедри обліку і аудиту ЗУІ ім. Ф. Ракоці II.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій покладається на авторів наукових доповідей. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії.

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

A SZÁMVITEL ÉS PÉNZÜGY TUDOMÁNYOK HATÁSA A GAZDASÁGI FOLYAMATOK FEJLŐDÉSÉRE

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola fennállásának 25.
évfordulója alkalmából rendezett III. Nemzetközi Gazdaságtudományi
Konferencia tudományos munkái

2022. június 15.

Beregszász, 2022

UDK 336+657 (063)

A számvitel és pénzügy tudományok hatása a gazdasági folyamatok fejlődésére: III. Nemzetközi Gazdaságtudományi Konferencia tudományos munkái (Beregszász, 2022. június 15.).

A kötet „A számvitel és pénzügy tudományok hatása a gazdasági folyamatok fejlődésére” című III. Nemzetközi Gazdaságtudományi Konferencia tudományos munkáit tartalmazza a számviteli és pénzügyi mechanizmusok, gazdasági folyamatok alakulására gyakorolt hatását kutató tanulmányokból a globális tényezők összefüggésében.

Közzétételre javasolt a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Számvitel és Auditálás tanszék ülésén (2022. június 09-én , jegyzőkönyv száma: 12)

Szerkesztőbizottság:

Prof. Dr. Cserniczkó István, MTA doktora, rektor, II. RFKMF; **Prof. Dr. Bacsó Róbert**, közgazdaságtudományok nagydoktora, tanszékvezető, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RFKMF; **Prof. Dr. Pojda-Noszik Nina**, közgazdaságtudományok nagydoktora, professzor, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RFKMF; **dr. Makarovics Viktória**, gazdaságtudomány kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RFKMF; **dr. Loszkorih Gabriella**, PhD, tanszékvezető helyettes, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RFKMF; **dr. Sztojka Natália**, gazdaságtudomány kandidátusa, egyetemi docens, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RFKMF; **Pataki Gábor**, adjunktus, koordinátor, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RFKMF; **Kovács-Rump Henetta**, oktató, Számvitel és Auditálás Tanszék, II. RFKMF.

A tudományos jelentések készítői felelősek a publikációk tartalmáért és pontosságáért. E kiadványok szerzőinek nézetei nem feltétlenül tükrözik a szerkesztők nézeteit.

ISBN 978-617-7798-95-7

© A szerzők, 2022
© II. RF KMF, 2022

**Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian
College of Higher Education**

**THE IMPACT OF ACCOUNTING AND FINANCE ON
THE DEVELOPMENT OF ECONOMIC PROCESSES**

Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference
Dedicated to the 25th Anniversary of Ferenc Rakoczi II Transcarpathian
Hungarian College of Higher Education

June 15, 2022

Berehove, 2022

UDC 336+657 (063)

The III International scientific-practical conference proceedings contains abstracts of the participants on the impact of accounting and financial mechanisms on the development of economic processes in the context of global factors.

The impact of accounting and finance on the development of economic processes: proceedings of the III International Scientific and Practical Conference (Berehove, June 15, 2022).

Recommended for publication at a meeting of the Department of Accounting and Auditing of Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (Protocol No 12 of June 9, 2022)

Editorial board:

Chernychko S.S., Habilitated Doctor of Humanities, Professor, Rector of FR II THCHE; **Bacho R. J.**, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE; **Poyda-Nosyk N.N.**, Doctor of Economics, Professor, Professor of Accounting and Auditing, FR II THCHE; **Makarovykh V.K.**, Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of Accounting and Auditing, FR II THCHE; **Loskorikh G.L.**, Doctor of Philosophy in Accounting and Taxation, Deputy Head of the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE; **Stoyka N.S.**, Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of Accounting and Auditing, FR II THCHE; **Potoky H.F.**, senior lecturer, koordinator at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE; **Kovach-Rump H.L.**, lecturer at the Department of Accounting and Auditing, FR II THCHE.

*Responsibility for the content and accuracy of publications rests with the authors of scientific reports.
The views of the authors of publications may not coincide with the views of the editorial board.*

ISBN 978-617-7798-95-7

© **Authors, 2022**
© **FR II THCHE, 2022**

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ: СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Амбрус Р.-А. Податкова пільга як один із інструментів системи соціальної сімейної підтримки	34
Бабінська С. Бухгалтерський облік в умовах впровадження сучасних інформаційних технологій	37
Багрій К. Важливість проведення фінансового аналізу в прийнятті управлінських рішень	39
Байнаї Р. Аналіз факторів, що стимулюють та гальмують цифрову трансформацію системи контролінгу	41
Бандура З. Організаційно-методичні аспекти аудиту зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання	43
Бачо Р., Лоскоріх Г., Перчі О. Інноваційна діяльність в обліку: ІТ-послуга та ІТ-проєкт	46
Безверхий К., Бондарець А. Інтегрована звітність як база для проведення економічного аналізу	48
Бондар Л., Гриник О. Виробнича програма: поняття та її особливості формування на сільськогосподарських підприємствах	50
Борбель К. Від балансового розуміння до надійного та реалістичного відображення	53
Борзан А., Кардош Б. Діджитал-методика викладання облікових дисциплін здобувачам освіти	56
Борзан А., Секереш Б. Критичні моменти переходу угорських компаній на МСФЗ	58
Вагнер І., Демко І. Особливості ведення обліку в ОСББ в контексті вимог сучасності	61
Варга А.-І. Стан і перспективні напрями розвитку управління людськими ресурсами в державному секторі	63
Василюк М. Теоретичні аспекти стандартизації вітчизняного бухгалтерського обліку	64
Виклюк М. «Ліберальна податкова реформа» як передумова збереження фіскального потенціалу економіки України в умовах війни	66
Висоцький В., Романькова О. Облік та бухгалтерія до часів Луки Пачолі	68
Вітренко О. Дивергенція облікової науки і практики	70
Волощук Л., Єршова Н. Проблемні аспекти застосування інструментарію аналізу фінансової звітності в оцінці фінансової безпеки підприємства	72
Галицька Я., Мисюк В. Оцінка ефективності фінансового корпоративного контролю підприємства	76

Ганусич В., Шеверя Я. Облік екологічних витрат у туризмі та їх вплив на процес ціноутворення	78
Гірник Ю., Савчук Т. Теоретичні аспекти виплат працівникам	81
Гашпар С., Талмейнер Г., Чеснік З., Зейман З. Прогнозування курсу акцій за допомогою нейронечної моделі з використанням фінансово-облікових показників	83
Гнатюк Т., Шкроміда Н. Облікові аспекти використання довгострокових кредитів	84
Головачко В., Головачко В. Етапи оцінки трудового потенціалу підприємства	87
Гордєєва-Герасимова Л., Білова К. Дослідження питання розмежування понять витрати і видатки як об'єктів бухгалтерського обліку у бюджетних установах	91
Гордєєва-Герасимова Л., Кравченко В. Проблеми внесення змін до кошторису бюджетної установи через незаплановані витрати	93
Грабчук І., Грабчук О. Особливості розвитку фінансового моніторингу на сучасному етапі	95
Гринько В. Аналітичне забезпечення управління персоналом підприємства в умовах соціально-орієнтованої економіки	98
Гуцаленко Л., Марчук У. Орендні відносини в умовах воєнного стану	100
Дідик А. Теоретичні засади організації обліку виробничих витрат	103
Дмитренко А. Складова автоматизованої системи обліку облікової політики ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»	105
Драгомир Д., Ковальова О. Необхідність процедури дью-ділідженс в сучасному середовищі: підходи, види та сутність	107
Єршова Н., Волощук Л. Бухгалтерський облік як складова конкурентного успіху підприємства в глобальній економіці	112
Йолтуховська О. Методичний аспект внутрішньогосподарського контролю виплат працівникам на підприємстві	114
Калман Б., Лоскоріх Г., Потокі Г. Сучасна кастова система в оподаткуванні	116
Карпачова О. Аудит розкриття інформації у примітках за вимогами МСФЗ	119
Кафка С., Орлова В., Степанюк О. Міжнародні стандарти освіти професійних бухгалтерів: європейські орієнтири національної професійної освіти бухгалтерів	121
Кережі Д. Аналіз суттєвості інформації в примітках до фінансової звітності для бухгалтерів та аудиторів	124
Кесарчук Г. Удосконалення організації обліку фінансових результатів	125
Кімінчиджи Г. Значимість застосування косорсингу при проведенні внутрішнього контролю бухгалтерського обліку на підприємстві	127
Кімінчиджи Г. Обліково-аналітична оцінка аудиторського ризику: моделювання виявленого ризику шахрайства	131
Кірсанова В., Янковська О. Особливості нефінансової звітності	134

Ковач-Румп Г., Тангл А. Процес упровадження МСФЗ на рівні окремих звітів в Угорщині	137
Ковтуненко Ю., Бабиніна М. Оподаткування бізнесу в умовах воєнного стану	140
Ковтуненко Ю., Самсонова В. Спрощена система оподаткування: нововведення в період воєнного стану	142
Колєватова А. Організаційно-методичні проблеми обліку дебіторської заборгованості в системі управління підприємством	144
Колісниченко Т. Управління ресторанним бізнесом в контексті розвитку інновацій	147
Корнят І., Ревега О. Облік в умовах електронної валідації оплати транспортних послуг	148
Кравченко О. Мотиваційна складова в системі обліку оплати праці в медичних закладах	150
Крігер Ю., Слободяник Ю. Роль соціальних мереж як джерела інформації для отримання аудиторських доказів в аудиті ефективності	152
Кулик В. Розвиток сільськогосподарських підприємств: використання державної підтримки та міжнародної фінансової допомоги	155
Лайчук С., Тарасевич Г. Місце ЄСВ в податковій системі України	158
Легенчук С. Базові облікові поняття та вітчизняна теорія обліку: проблеми та шляхи удосконалення	161
Лоскоріх Г., Бордаш Ф.-В. Фінансова звітність як основне джерело інформації для малого бізнесу: міжнародний аспект	164
Лучик С., Лучик В. Бухгалтерський облік в хмарі: переваги та ризики	166
Макаренко І., Фомінов Р., Пуговкіна Ю. Розкриття клімато-орієнтованої інформації за ціллю сталого розвитку 13: виклики та перспективи для компаній	169
Макарович В., Іжак С. Особливості інноваційних методів оптимізації витрат	170
Макарович В., Вірліч Ш. Удосконалення обліку фінансових результатів діяльності транспортних підприємств	174
Максименко Д., Ліба Н. Прогнозний аналіз фінансового стану підприємства	175
Максимів Ю. Управлінські та облікові аспекти утилізації офісної техніки як відходів	177
Муравський В., Питель С. Передумови раціонального дистанціювання роботи облікових фахівців в екстрених ситуаціях	178
Нагар П., Таїлор Р.К. Дослідницький кейс з оцінки ефективності на прикладі готельної індустрії Джайпуру (Раджастхан, Індія)	180
Назарова І. Документ як основа обліково-інформаційної системи розрахунків з контрагентами	180
Овсюк Н. Фінансова звітність суб'єктів господарювання в умовах війни	183
Олексіч Ж., Городецька М. Європейський досвід оподаткування доходів фізичних осіб та реалії оподаткування в Україні	186
Орлов І. Вплив процесів цифровізації на ведення бухгалтерського обліку	188

Откаленко О. Облік власного капіталу та фінансових результатів установ державного сектору	191
Пантелєєв В. Природоохоронний та податковий аспекти водного менеджменту за вимогами облікової директиви ЄС	194
Парасій-Вергуненко І., Тихоненко В. Аналіз діяльності підприємств ІТ-сфери в Україні	196
Плаксієнко В. Роль бухгалтерського обліку в «націоналізації» криптовалюти	199
Попівняк Ю. Проблема вибору програмного забезпечення для ведення бухгалтерського обліку на малих підприємствах в сучасних умовах господарювання	202
Попова О., Гуцаленко Л. Роль управлінської звітності в економічній безпеці підприємств аграрного бізнесу	203
Проскуріна Н., Мячева К. Основні засоби, що не використовуються під час пандемії: вплив на фінансову звітність	205
Псьота В. Роль обліковців у контексті реалізації завдань сталого розвитку	207
Пуцентейло П. Основні вектори розвитку бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки	210
Романькова О., Урайчик К. Особливості обліку та аналіз імпорتنих операцій	213
Сабов В., Потокі Г., Іллейш Б.Ч. Дослідження структури капіталу та прибутковості будівельної галузі Угорщини в регіональному порівнянні	218
Сарахман О. Облік й оподаткування благодійної допомоги у зв'язку з воєнним станом	219
Сахно Л. Сучасні проблеми обліку і аудиту біологічних активів	221
Сбехат Ф., Кузуб М. Вплив воєнного стану на бізнес України	224
Селіванова Н. Обґрунтування вибору методу амортизації основних засобів для підприємства міського електротранспорту відповідно до міжнародного досвіду	226
Сливка Я. Бухгалтерський облік необоротних активів: сутність та класифікація	231
Смоквіна Г., Хуат Мінь Тіен. Методи аналізу фінансового стану малого підприємства за даними бухгалтерського балансу	234
Стойка Н. Стратегічно-орієнтована система управління підприємством та її обліково-аналітичне забезпечення	237
Стойка Н., Бейте Д. Підходи до трактування поняття „позиковий капітал”	240
Стойка Н., Маркуш Н. Облік запасів відповідно до НП(С)БО України та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку	242
Сук П. Застосування методів амортизації необоротних активів для розподілу витрат майбутніх періодів	245
Тейлор Р.К., Кумар С. Вплив роботизованої автоматизації процесів на роботу супермаркетів	247
Тейлор Р.К., Хан С. Роль роботизованої автоматизації процесів у системі моніторингу відвідуваності та управління продуктивністю в університетах	248

Талмейнер Г., Гашпар С., Земан З. Моделювання звітної діяльності підприємства з виробництва кранів	249
Ткаченко Н. Питання трудових відносин під час воєнного стану в Україні	250
Ткаченко С., Потишняк О., Полякава Є., Ткаченко В. Використання технічних засобів збору, передачі та обробки інформації у сфері бухгалтерського обліку	253
Товт Е., Вереш Г. Деякі особливості церковного функціонування та управління в Угорщині	255
Тютюнник С. Особливості оподаткування імпорту	257
Тютюнник Ю. Основні положення щодо посилення вимог до капіталу банків	260
Фрайман А., Кірсанова В. Формування пропозицій щодо основних складових інтегрованої звітності в Україні	261
Фюреді-Фюлеп Й., Варконіне Югас М. Облік доходів у національних угорських і міжнародних стандартах бухгалтерського обліку	264
Хомин П. «Шедеври» облікової теорії	265
Хорунжак Н. Облік і аналіз в управлінні діяльністю суб'єктів господарювання	267
Чабанюк О., Максютенко Ю. Коефіцієнт оборотності основних засобів та його вплив на діяльність підприємства	270
Черненко К. Благодійна допомога: облікові аспекти	272
Шацкова Л., Шацков В. Методичний підхід до багатокритеріального аналізу основних засобів	274
Тейлор Р.К., Агуя С. Застосування роботизованої автоматизації процесів у сучасній системі обліку	277
Шкроміда В. Принципи формування системи обліково-аналітичного забезпечення управління репутаційними активами підприємства	278
Шабатин В., Шпакович А., Кузуб М. Звітність і податковий кодекс України як основні елементи в бухгалтерському обліку	280
Шурпенкова Р. Методологічні підходи до проведення реінжинірингу бізнес-процесів підприємства	283
Юрченко О. Облік витрат на релокацію бізнесу в умовах воєнного стану	285
Юрченко О. Особливості організації трудових відносин з працівниками на підприємстві в умовах воєнного стану	289
Яловега Л., Лега О., Прийдак Т. Інструментарій аналізу взаємозв'язку «витрати-обсяг-прибуток»	291
Ясишена В., Долюк А. Удосконалення підходів до класифікації нематеріальних активів	293

СЕКЦІЯ 2

МОДИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ДІЇ ГЛОБАЛЬНИХ ФАКТОРІВ У КОНТЕКСТІ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ЗАВДАНЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Алексєнко М., Стецько М. Організаційно-правові засади діяльності банківської системи в умовах широкомасштабної військової агресії	296
Белін В. Інституція міжнародно фінансової нерівності	298
Варцаба В. Основні аспекти трансформації підходів до формування місцевих бюджетів в умовах воєнного та післявоєнного періоду	300
Вільчинська Н. Вплив інфляційного ризику на функціонування молокопереробної промисловості України	303
Внукова Н. Зміна фінансово-економічних відносин учасників індустрії 4.0 в умовах особливого правового періоду	305
Гаврилко П., Ценклер Н. Основні засади формування фінансового потенціалу підприємства	306
Герасименко А. Вплив недіючих банківських кредитів, наданих у промисловість на окремі показники фінансової стійкості банків	309
Гуляш Є., Гайду Т., Рейзієгерне Дучаї А. Індикатори ESG в управлінських звітах: яка роль фінансових установ?	311
Гура В. Корупція в глобальному світі: причини і наслідки	314
Добрянська Н. Фінансова поведінка домогосподарств з погляду інституціональної теорії	316
Запорожець С. Формування бізнес-стратегій фінансово-кредитних установ в сучасних умовах господарювання	319
Заславська О. Криптовалютний фонд як елемент фінансової оборони України у воєнний час	321
Коваленко Ю. Інвестори на ринку капіталу: сутність та суб'єкти	324
Койбічу В., Кочережченко Р. Інструментарій машинного навчання для прогнозування цін фінансових активів	326
Лєска Т. Особливості директ-маркетингу в страхуванні	329
Макарович В., Ганусин А. Надання факторингових послуг банківськими установами	331
Максим Дьєрдьне Надь Т. Аналіз державного боргу на основі довгих часових рядів, тенденцій та прогнозів	333
Манухіна М., Тацій І. Фінансування аграрного сектору в умовах російської агресії	335
Мінкович В., Свадеба В. Українські стартапи: особливості розвитку та шляхи виходу на глобальний ринок	338
Мулєса Е. Соціально відповідальна громада в умовах воєнного стану	341
Нікішина О. Методичний підхід до фінансового моніторингу сталого розвитку секторів національної економіки	343
Олейнікова Л. Необхідність розроблення концепції формування конкурентоспроможної системи оподаткування	346

Пасічник Ю. Бюджетна підтримка переробної плодоовочевої галузі	348
Петканич М.-В., Горкій І., Мінкович В. Вітчизняна система публічних закупівель в період воєнного стану	351
Пойда-Носик Н., Бачо Р. Фінансова безпека страхових компаній в Україні в умовах впливу глобальних чинників	354
Пойда-Носик Н., Чоповдя З. Розвиток індустрії відмивання грошей через вплив цифровізації	357
Пушак Я., Трушкіна Н. Fintech як дієвий інструмент фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах цифрової економіки	359
Руденко М., Гаряга Л. Парадигмальні зміни функціонування фінансових ринків у сучасній економіці	362
Сінг М.К., Шаркезі Г., Сінг С.К., Зейман З. Вплив українсько-російської війни на світову торгівлю та розвиток: емпіричне дослідження	365
Сінг С.К., Шаркезі Г., Сінг М.К. Аналіз європейського сектору фінтех та цифровізації в умовах поточної пандемічної ситуації	367
Семан Й., Божік С., Шювегеш Г. Цифровізація банківського сектору в Угорщині	369
Сисоєнко І., Гарбар М. Аналіз показників санітарних і фітосанітарних заходів світової організації торгівлі	370
Сочка К. Післявоєнне відновлення економіки України: потенційні джерела фінансових ресурсів і напрями їх використання	373
Тимчак М., Тимчак В. Вплив фінансової децентралізації на фінансову спроможність об'єднаних територіальних громад: економіко-правовий аспект	375
Ткаченко Н. Обов'язкова автоцивілка: підходи до тарифного регулювання	378
Ткаченко О. Успішність розвитку фінтеху та обсяги інвестицій: аналітичність поєднання	380
Тригубченко Є. Сучасні проблеми інвестиційної діяльності в економіці України	383
Філатова Г., Костенко О., Рудиченко А. Суверенні фонди добробуту: прозорість та інкорпорація цілей сталого розвитку	384
Фролов С., Орлов В. Взаємозв'язок фондових ринків світу через призму розвитку ринку капіталів України	386
Фурик І., Варцаба В. Стратегічні пріоритети бюджетної політики на місцях в умовах децентралізації	389
Хуторна М. Ціннісно-орієнтована парадигма концептуалізації фінансової стабільності	391
Шаркезі Г., Сінг М. К., Сінг С. К., Зейман З. Цифрова революція у фінансовому світі: майбутні виклики сучасного зміненого світу	394
Шарма Н., Тейлор Р. К. Нові тенденції електронного банкінгу: роботизована автоматизація процесів	396
Шювегеш Г., Божік С., Семан Й. Статус достатності капіталу та зрілості угорських теплопостачальних компаній	397
Якушева І. Фінансова безпека домогосподарств України	398
Яценко І. Стримуючі та стимулюючі чинники ефективної трансформації інвестиційного сегменту фінансового сектору України	400

СЕКЦІЯ 3

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ

Алексеевко Л., Тулай О. Прикладні аспекти екологічної складової бізнесу в умовах геолокації зеленої економіки	403
Бачо Р. Вплив паливної кризи на економіку України	405
Бойда С. Технології ситуаційного управління персоналом підприємства в умовах мінливості зовнішнього середовища	408
Будякова О. Біоекономіка: інноваційний розвиток економіки в умовах реалізації інтеграційних стратегій	409
Вдовенко Н., Коновалов Р. Механізм регулювання та обліково-аналітичне забезпечення розвитку суб'єктів сільського та рибного господарства	412
Венгер В., Романовська Н., Чижевська М. Напрями інтеграції України до глобальних ланцюгів доданої вартості	414
Грабар М. Зростання ролі цифрової трансформації туризму в контексті впливу COVID-19	417
Григорук П., Валькова О. Оцінювання інвестиційної привабливості Хмельницької області за методом головних компонентів	418
Григорук П., Григорук С. Математична модель інтегрального оцінювання інвестиційної привабливості регіонів	421
Григорук П., Хрущ Н. Інвестиційна привабливість регіону як об'єкт моделювання	423
Диха М. Інноваційність як складова у системі забезпечення сталого розвитку країни	426
Дієспера І. Економічний розвиток підприємств: сутність та планування	429
Живко З., Мігус І., Родченко С. Економічна безпека підприємств: ключові аспекти	431
Жігмонд Т., Махова Р. Роль емоційного інтелекту в управлінні МСП	433
Завербний А. Сучасні проблеми і можливості розвитку відновлювальної енергетики України за євроінтеграційних умов	435
Калайтан Т., Гримак О., Кушнір Л. Міжнародний туризм: до і після COVID-19	437
Кіш Є., Барта Р.-Л. Написання концепції туристичного кластеру в Берегові	441
Коваль С. Державно-приватне партнерство як інструмент інноваційного розвитку закладів охорони здоров'я	443
Колодійчук А., Лалакулич М. Механізм формування державної інноваційної політики трансферу технологій	446
Козмо-Товт К. Інноваційний спосіб постачання нової робочої сили - дуальне навчання з економіки та бізнесу	449
Кумар К. Розвиток економічних процесів, пов'язаних із використанням сонячної енергії	451

виробничих мереж [1]. Це призвело до зростаючої спеціалізації компаній, пов'язаної з конкретними завданнями при виробництві кінцевих товарів і послуг та зростанню міжнародної торгівлі між різними секторами промисловості, а також різкого зростання міжнародного руху товарів між різними структурами транснаціональних корпорацій як результату активного розвитку подетального, повузлового міжнародного поділу праці. Відповідно цей процес спричинив бурхливий розвиток міжнародних ланцюгів виробництва та постачань. Безумовно, глобальні ланцюги доданої вартості – це позитивний продукт глобалізації, оскільки дозволяє включати до глобальної економіки практично всі країни, що у свою чергу, сприяє їх соціально-економічному розвитку.

Для України концепції глобальних ланцюгів доданої вартості є надзвичайно важливою в контексті поглиблення регіональної економічної інтеграції з ЄС та з іншими країнами в рамках двосторонніх і багатосторонніх торгово-економічних угод. Проте, експорт вітчизняних високотехнологічних товарів порівняно з розвинутими країнами постійно скорочується, а його частка у загальносвітовому експорті високотехнологічних товарів є незначною. У структурі вітчизняного експорту домінують сировинні товари та продукти первинної обробки. Зокрема, протягом останніх десяти років Україна займала провідні позиції на ринках недорогоцінних металів та виробів з них (в середньому 18,3%), на ринках продукції рослинного походження, частка якої коливалася від 4,8% до 19,3%, що в середньому у 20,8 раз перевищує загальносвітовий показник тощо. Загалом темпи зростання українського експорту сільськогосподарської, харчової та рудної продукції випереджають світові, що свідчить про досить стабільний світовий попит та стійкість цих галузей до кризових явищ в економіці.

Для забезпечення прискореного зростання ВВП Україні важливо нарощувати експорт товарів та послуг, які забезпечують вищий приріст доданої вартості. За цим показником найважливішим є експорт таких галузей, як: сільське, лісове та рибне господарство (в середньому 22,8% в експорті доданої вартості); транспорт, складське господарство (в середньому 18,0% в експорті доданої вартості) та комп'ютерне програмування, консультування та надання інформаційних послуг (в середньому 8,2% в експорті доданої вартості). Також до цього переліку варто було б додати ще продукцію галузі металургійного виробництва (в середньому 8,6% в експорті доданої вартості) та виробництво харчових продуктів; напоїв та тютюнових виробів (в середньому 6,5% в експорті доданої вартості).

Рівень інтеграції економіки України у глобальні ланцюги доданої вартості показує вміст імпоротної сировини в експортній продукції. Протягом останнього десятиліття цей показник в середньому становив 19,6%. При цьому, у галузевому розрізі найбільший вміст імпоротної сировини та комплектуючих мала продукція металургійної промисловості та в галузі комп'ютерного програмування, консультування та надання інформаційних послуг. Цей показник також був високим для галузей з виробництва машин і устаткування; поштової і кур'єрської діяльності; добування металевих руд тощо. Найменш залежними від

імпортованих сировини та комплектуючих є освіта; охорона здоров'я; державне управління й оборона тощо.

З метою сприяння інтеграції економіки України до глобальних ланцюгів доданої вартості необхідно [2, с. 122]:

- створити сприятливі умови для залучення інвестицій у проекти, які передбачають виготовлення кінцевих високотехнологічних товарів;
- посилити захист прав інтелектуальної власності, що стимулюватиме впровадження в Україні виробництв, захищених патентами;
- сприяти розвитку співпраці науки й бізнесу для стимулювання процесу інноваційної діяльності.

Це у свою чергу, вимагає: удосконалення нормативно-правової бази, реалізації та контролю програм щодо розвитку науково-технічної діяльності; активізації міжнародної інтеграції науки, виробництва та освіти; формування механізму координації науково-технічної діяльності; створення дієвої системи залучення іноземних інвестицій; забезпечення технологічної підтримки та безпеки; впровадження гармонізації та стандартизації торгових процедур; оновлення системи технічного регулювання; забезпечення інтеграції системою обміну інформацією; приведення норм митного права у відповідність до міжнародних стандартів; страхування експортних кредитів, договорів, прямих інвестицій з України; прийняття зобов'язань локалізації технологічного виробництва в країні перебування шляхом забезпечення поставками компаній; інвестування у сферу високотехнологічних товарів; укладання угод про вільну торгівлю з країнами, які є перспективними для розвитку українського експорту високотехнологічних товарів; впровадження міжнародного досвіду у сфері створення спеціальних інвестиційних зон, в яких є чинними сприятливі умови для ведення бізнесу; надання допомоги в просуванні наукоємної та високотехнологічної продукції на світові ринки, тощо [2; 3].

На наш погляд, чітка і послідовна реалізації визначених вище заходів створить серйозні конкурентні переваги та дасть можливість українським компаніям з виробництва високотехнологічних товарів зайняти відповідні ніші у багатьох регіональних та глобальних ланцюгах доданої вартості.

Список використаних інформаційних джерел

1. Antras, Pol. (2020). *Conceptual Aspects of Global Value Chains. Policy Research Working Paper; No. 9114. World Bank, Washington, DC. World Bank.* <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/33228>.
2. *Розвиток національної торговельної політики для підвищення конкурентоспроможності економіки України: колективна монографія / за ред. д.е.н. чл.-кор. НААН України Т.О. Осташко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2021. 313 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/353.pdf>.*
3. Ярошук О.Д., Охріменко О.О. *Інтеграція вітчизняних наукомістких виробництв у глобальні ланцюги доданої вартості. Актуальні проблеми економіки та управління. 2020. № 14.* <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/190757>

Марина ГРАБАР

к.е.н., доцент кафедри туризму
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород, Україна

ЗРОСТАННЯ РОЛІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТУРИЗМУ В КОНТЕКСТІ ВПЛИВУ COVID-19

Туристична індустрія різко змінилася за останні два роки під впливом пандемії. Уряди багатьох країн з метою захисту населення вводили карантини, а також великі обмеження на національну та міжнародну мобільність, що унеможливило будь-які туристичні поїздки. Такі заходи призвели до різкого скорочення туристичного сектора з серйозними економічними наслідками, особливо для країн, які приймають значні туристичні потоки.

Глобальна пандемія, перша за своїм масштабом у нову еру глобалізації, поставила під загрозу 100 мільйонів робочих місць, більшість з них в мікро, малих та середніх підприємствах, де зайнята висока частка жінок, що становить 54% зайнятих в туристичній діяльності за даними Всесвітньої туристичної організації ООН (UNWTO) [2]. У 2020 р. найбільше скорочення кількості туристів спостерігалось в країнах західної Європи і склало в середньому 75 % за рік. На думку, Троян М.Ю., Школа В.Ю., Домашенко М.Д., Макаренко Т.М. стратегія виходу з туристичної кризи зумовленої COVID-19 повинна включати наступні заходи: багатостороннє співробітництво; швидкість адаптації уряду на всіх рівнях та приватному сектору, задіяному в туристичній галузі; державна підтримка; обмеження невизначеності; винайдення та розвиток більш стійких та сталих (соціо-еколого-економічних) моделей туризму; туристична освіта та законодавство [1, с. 119]. Загалом наявність нових умов функціонування суб'єктів господарської діяльності і зміна звичних умов життя у соціумі формують подальші орієнтири розвитку туризму. Серед них вагому роль відіграє посилення цифрової трансформації, що забезпечує виконання головної умови зменшення темпів поширення пандемії – «безконтактність».

Туристичні компанії використовуватимуть способи, щоб надавати більше вказівок та персоналізовану підтримку своїм клієнтам у їх подорожі через цифровий та інноваційний контент. Оскільки країни приймають вакцинованих туристів, то вимоги до тестування, карантину та особливостей перебування будуть відрізнятися в конкретних дестинаціях. Забезпечення чітких і поточних вимог до міжнародних подорожей, а також своєчасне оновлення у разі зміни умов подорожі – буде важливим для підтримки туристів протягом їхньої подорожі. Цифрові паспорти вакцинації та сповіщення про особливості подорожі в реальному часі – технологічні рішення, що відіграватимуть ключову роль у інформуванні громадськості та наданні рекомендацій прийняття рішень щодо подорожей.

Крім того, безконтактна технологія продовжуватиме полегшувати подорожі. Туристичні компанії користуватимуться інноваційними